

Protokół

86. posiedzenia Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej, które odbyło się 19 listopada 2014 roku w gmachu Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii przy ul. Wspólnej 2 w Warszawie. W posiedzeniu uczestniczyli członkowie Komisji – według załączonej listy obecności (zał. 1).

Wstępny porządek obrad obejmował:

1. Zagajenie.
2. Przyjęcie protokołu 85. posiedzenia Komisji z dnia 24 września 2014 roku.
3. Sprawy bieżące.
4. Omówienie planu pracy Komisji na 2015 rok.
5. Nazwy do omówienia.
6. Kontynuowanie omawiania zasad opracowywania wykazów obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Dyskusja nad opracowaniem wykazu polskich nazw budowli – ustalenie zasad i autorów dla nazw z poszczególnych państw/części świata.
8. Wolne wnioski.

Obrady prowadziła Ewa Wolnicz-Pawłowska, przewodnicząca Komisji.

Ad 1. Przewodnicząca przywitała członków Komisji. Złożyła także gratulacje Jarosławowi Pietrowowi z okazji uzyskania stopnia doktora habilitowanego.

Ad 2. Protokół 85. posiedzenia przyjęto jednogłośnie (11 głosów za) bez wprowadzania doń żadnych zmian.

Ad 3. E. Wolnicz-Pawłowska przedstawiła informacje o polsko-czesko-słowackim sympozjum dotyczącym słownika terminologii używanej przy standaryzacji nazw geograficznych i wymiany doświadczeń z prac komisji nazewniczych poszczególnych państw, które odbyło się 5 listopada 2014 r. w siedzibie Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. W spotkaniu uczestniczyło 12 osób – 6 z Polski, 4 z Czech, 2 ze Słowacji:

- Ewa Wolnicz-Pawłowska – przewodnicząca Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- Barbara Czopek-Kopciuch – przewodnicząca Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych;
- Jerzy Zieliński dyrektor Departamentu Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej GUGiK;
- Ewa Malanowicz – naczelnik Wydziału Fotogrametrii i Kartografii Tematycznej w Departamencie Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej;
- Maciej Zych – wiceprzewodniczący Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- Justyna Kacprzak – sekretarz Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej;
- Vladimír Liščák – przewodniczący Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego (Názvoslovná komise Českého úřadu zeměměřického a katastrálního);
- Irena Švehlová – sekretarz Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego

- i Katastralnego;
- Milan Harvalík – członek Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego, prezydent International Council of Onomastic Sciences (ICOS);
- Tomáš Marek – członek Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego;
- Mária Kováčová – sekretarz Komisji Nazewniczej Urzędu Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej (Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky);
- Iveta Valentová – członek Komisji Nazewniczej Urzędu Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej.

W pierwszej części spotkania zaprezentowane zostały kwestie związane z nazewnictwem w Polsce: Ewa Wolnicz-Pawłowska omówiła prace Komisji Standaryzacji Nazw Geograficznych poza Granicami Rzeczypospolitej Polskiej oraz założenia do nowego opracowania *Słownika terminów używanych przy standaryzacji nazw geograficznych*, Barbara Czopek-Kopciuch omówiła prace Komisji Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, Maciej Zych przedstawił referat o nazwach obiektów transgranicznych położonych na granicy polsko-czeskiej oraz omówił kwestie stosowania w Polsce nazw w językach mniejszości narodowych, etnicznych oraz w języku regionalnym, Justyna Kacprzak przedstawiła referat o Państwowym Rejestrze Nazw Geograficznych.

W drugiej części spotkania swoje wystąpienia mieli przedstawiciele Słowacji i Czech: Mária Kováčová omówiła zakres prac Komisji Nazewniczej Urzędu Geodezji, Kartografii i Katastru Republiki Słowackiej, Vladimír Liščák omówił zakres prac Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego, Irena Švehlová przedstawiła podstawy prawne działalności Komisji Nazewniczej Czeskiego Urzędu Geodezyjnego i Katastralnego oraz jej zakres prac, Tomáš Marek omówił problematyczne hasła znajdujące się w słowniku UNGEGN *Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names*, Milan Harvalík omówił prace związane z opracowaniem słownika terminologicznego ICOS.

W podsumowaniu spotkania uznano, że Polska, Czechy i Słowacja powinny na arenie międzynarodowej prezentować wspólne stanowisko w kwestiach terminologicznych – jedno silne, zachodniosłowiańskie stanowisko będzie miało większą siłę przebicia względem dominującej angielszczyzny i niemiecczyzny niż kilka osobnych stanowisk narodowych. Dzięki temu będzie można zawalczyć o uwzględnianie w gremiach międzynarodowych również zachodniosłowiańskiej onomastyki wraz z jej pojmowaniem terminologii.

Ustalono ponadto, że formuła spotkań będzie kontynuowana – zaplanowano, że kolejne spotkanie odbędzie się na jesieni 2015 roku w Bratysławie lub Pradze.

M. Zych przedstawił informację o przygotowaniu polskiego tłumaczenia słownika UNGEGN *Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names* z 2002 r. wraz z uzupełnieniem z 2007 r. Tłumaczenia tego dokonał Marek Łukasik, który już wcześniej opracował opinię leksykograficzną tego słownika, a także przygotował wstępne założenia opracowania polskiego słownika terminów. Jest to wierne tłumaczenie słownika UNGEGN, bez wprowadzania jakichkolwiek zmian merytorycznych do treści definicji, jak to miało miejsce w przypadku poprzedniego tłumaczenia słownika, które było opublikowane w 1998 roku. Po ostatecznym zweryfikowaniu tłumaczenia i wprowadzeniu korekt redakcyjnych słownik ten zostanie opublikowany na internetowej stronie Komisji (nie jest planowany jego druk).

Ad. 4. Komisja omówiła plan pracy na 2015 rok, którego propozycja została przygotowana przez Prezydium. W zaproponowanym planie przewidziano kontynuowanie prac związanych z wykazem polskich nazw geograficznych świata (prace nad aneksem dotyczącym nazw obiektów miejskich, omówienie założeń do opracowania przymiotników, dopełniaczy i miejscowników, wymowy nazw, określania obiektów nadrzędnych, zapisu oryginalnymi systemami pisma), rozpoczęcie prac nad zasadami stosowania i kategoryzacji polskich nazw geograficznych świata, opublikowanie kolejnego wydania wykazu nazw państw, przygotowanie założeń do opracowania map toponimicznych, prace nad polskim wydaniem *Słownika terminów używanych przy standaryzacji nazw geograficznych*, przyjęcie zasad latynizacji zapisu z kolejnych języków, kontynuowanie prac nad wykazem obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a także realizację stałych prac Komisji (m.in. współpraca z UNGEGN, KNMiOF, RJP, MSZ, CODGiK; udział w międzynarodowych spotkaniach). Przewidziano także współudział w przygotowaniu posiedzenia Bałtyckiej Sekcji Regionalnej UNGEGN.

Omówiono poszczególne punkty zaproponowanego planu pracy, zastanawiając się nad zasadnością wpisywania do planu niektórych z nich. Zaproponowano także drobne zmiany i uzupełnienia planu. Po ich wprowadzeniu plan pracy Komisji na 2015 rok przyjęto jednogłośnie (12 głosów za).

Przy okazji omawiania punktu dotyczącego aktualizacji i druku mapy politycznej świata, będącej załącznikiem do *Urzędowego wykazu nazw państw i terytoriów niesamodzielnych*, zwrócono uwagę na kwestie przedstawienia na niej obszaru Krymu. Z punktu widzenia Polski jest on integralną częścią Ukrainy i w taki sposób powinien zostać oznaczony na mapie. Jednak zgodnie z obowiązującym *Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 19 maja 2003 r. w sprawie sposobu przedstawiania na mapach przedmiotów sporów międzynarodowych* tego typu obszary powinny m.in. być oznaczane odpowiednim znakiem granicy różniącym się od znaku granicy państwowej. Uznano, iż warto zwrócić Głównemu Geodecie Kraju uwagę, że rozporządzenie to nakazuje oznaczanie niektórych terytoriów wbrew polskiej racji stanu, jednocześnie sugerując, aby Główny Geodeta Kraju wystąpił do Ministra Administracji i Cyfryzacji z propozycją odpowiedniego znowelizowania tego rozporządzenia.

Ad 5. Komisja powróciła do kwestii nazwy *Adelajda* dla miasta w Australii. Na poprzednim posiedzeniu przyjęto ten egzonom, gdyż nazwa *Adelajda* jest powszechnie stosowana w mowie ([adelajda] zamiast oryginalnej [adelejd]), w odmianie (Adelajdy, Adelajdzie), a także coraz częściej w najnowszych publikacjach książkowych. Jednak jednocześnie nie jest ona uwzględniana w wydawnictwach poprawnościowych i normatywnych – brak jej w słownikach i encyklopediach oraz atlasach, wyłącznie oryginalna nazwa *Adelaide* wymieniana jest też w licznych książkach. Oznacza to, że istnieje w piśmiennictwie silny uzus do stosowania nazwy oryginalnej (można wręcz powiedzieć, że w piśmiennictwie zdecydowanie dominuje zapis angielski, przy czym w słownikach, encyklopediach i leksykonach jest on stosowany jako jedyny). Nie można zatem twierdzić, że stosowanie nazwy *Adelaide* jest niepoprawne – przyjęcie jako zalecanej jedynie polskiej nazwy *Adelajda* jest jednak, zgodnie z zasadami Komisji, jednoznaczne z niezalecaniem stosowania nazwy oryginalnej *Adelaide*. W przypadku niektórych innych obiektów Komisja

uznawała, że polski egzonim jest nazwą wariantową, nazwą główną jest zaś nazwa oryginalna (np. *Edirne* i *Adrianopol*; *Kaliningrad* i *Królewiec*; *Huang He* i *Rzeka Żółta*; *Kolkata* i *Kalkuta*; *Almaty* i *Alma-Ata*) – dotychczas uczyniono tak w przypadku nazw dla 28 obiektów. Komisja uznała (przez aklamację), że również w tym przypadku należy dopuścić stosowanie dwóch nazw – polskiej i oryginalnej, przy czym formą główną (zalecaną) będzie nazwa oryginalna **Adelaide** (jako podstawowa występująca w literaturze, zwłaszcza słownikach, encyklopediach i leksykonach), zaś formą wariantową egzonim **Adelajda**.

Miejscowość w Korei Południowej, dla której Komisja zaleca (podobnie jak dla innych obiektów z obu Korei nieposiadających egzonimu) dwa zapisy w latynizacji: P’yŏngch’ang (*M.-R.*), Pyeongchang (*MOE*), będzie miejscem zimowych igrzysk olimpijskich w 2018 roku. Komisja postanowiła ustalić dla niej już zawczasu poprawną polską transkrypcję i przyjąć ją jako egzonim, gdyż nazwa ta i tak będzie spolszczana, w związku z tym dobrze, aby spolszczenie to było poprawne (zwłaszcza, że już obecnie w mediach spotykane są różne formy – *Pjongczang*, *Pjongczang*, *Pjong Czang*, *Pjonzang*). J. Pietrow wyjaśnił, że nazwa tej miejscowości składa się z dwóch sylab – pierwsza jest identyczna jak w nazwie stolicy Korei Północnej (*Pjongjang*) i nie ma problemu z ustaleniem jej polskiego zapisu: *Pjong-*. W przypadku drugiej sylaby pojawia się jednak przydech (*ch^h*), który można zapisać jako *cz* lub *czh*. Po dyskusji uznano, że właściwszy będzie tu zapis przez samo *cz* jako *-czang* – ze względu na to, że we wcześniejszej sylabie lekki przydech (*p^h*) jest w polskim zapisie pomijany, przydech taki jest także pomijany w zapisach zanglicyzowanych. W związku z tym Komisja postanowiła, przez aklamację, przyjąć egzonim w formie **Pjongczang**.

W piśmie skierowanym do Komisji zaproponowano przyjęcie egzonimów dla dwóch nazw wsi w Kazachstanie założonych przez polskich zesłańców w 1936 r.: *Jasna Polana* i *Zielony Gaj*. Obie nazwy są spotykane m.in. w publikacjach dotyczących Polonii, w prasie, używane są na polskojęzycznych stronach Kościoła w Kazachstanie, stosuje je Ambasada RP w Astanie. Są to także istotne ośrodki kazachstańskiej Polonii (m.in. parafie z nabożeństwami w języku polskim, zespoły folklorystyczne). W związku z tym Komisja postanowiła, przez aklamację, przyjąć egzonimy **Jasna Polana** i **Zielony Gaj**.

W 2013 roku utworzono w Rosji dwa nowe parki narodowe. Pierwszym jest *Национальный парк «Берингия»* utworzony w Czukockim Okręgu Autonomicznym. Liczy on 18,2 tys. km² i jest drugim co do wielkości parkiem narodowym kraju. Nazwa parku *Берингия* nadana została od nazwy dawnego pomostu lądowego pomiędzy północno-wschodnią Azją a północno-zachodnią częścią Ameryki Północnej, powstałego w czasie zlodowaceń plejstocenyjskich wskutek obniżania się poziomu oceanu światowego; ląd ten obejmował duże fragmenty dzisiejszych mórz szelfowych Beringa i Czukockiego. Polska nazwa tego pomostu lądowego to *Beringia*. Komisja postanowiła, przez aklamację, przyjąć dla tego parku egzonim **Park Narodowy „Beringia”**.

Drugim z utworzonych parków jest *Национальный парк «Онежское Поморье»*. Liczy on 2 tys. km², położony jest w obwodzie archangielskim na Półwyspie Oneskim pomiędzy Zatoką Oneską a Zatoką Dwińską. Komisja postanowiła, przez aklamację, przyjąć dla tego parku egzonim **Park Narodowy „Pomorze Oneskie”**. Jednocześnie zauważono, że park ten obejmuje wybrzeże nazwane po rosyjsku *Онежский берег* będące przedłużeniem

Wybrzeża Pomorskiego. Komisja postanowiła, przez aklamację, przyjąć dla niego egzonim **Wybrzeże Oneskie**.

W czerwcu 2014 r. utworzonych zostało 13 nowych rezerwatów biosfery UNESCO. Trzy z nich mają nazwy pochodzące od nazw obiektów geograficznych, dla których przyjęte są polskie egzonimy. W takich przypadkach Komisja ustalała polską nazwę również dla rezerwatu biosfery. Dwa z pośród tych rezerwatów obejmują identycznie nazwane parki narodowe, dla których są już ustalone egzonimy (*Park Narodowy Południowych Alp Japońskich* w Japonii oraz *Park Narodowy Gór Crockera* w Malezji) – w takich przypadkach Komisja nie ustala dodatkowego egzonimu dla rezerwatu biosfery. Trzeci z parków jest transgranicznym albańsko-macedońskim parkiem obejmującym Jezioro Ochrydzkie i jezioro Prespa. Komisja postanowiła, przez aklamację, przyjąć dla niego egzonim **Transgraniczny Rezerwat Biosfery Jezior Ochrydzkiego i Prespy**.

Ad 6. Kontynuowanie omawiania zasad opracowywania wykazów obcojęzycznych form nazw ważniejszych obiektów geograficznych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej odłożono na kolejne posiedzenie.

Ad 7. Kontynuowano dyskusję nad opracowaniem aneksu do *Urzędowego wykazu polskich nazw geograficznych świata*, zawierającego nazwy budowli. Omówiono propozycję zasad opracowywania nazw budowli. Po przedyskutowaniu poszczególnych punktów oraz wprowadzeniu kilku zmian, zasady te zostały przyjęte przez aklamację.

Dyskutowano także o kwestiach formalnych związanych z opracowywaniem wykazów nazw z obszarów poszczególnych państw lub regionów. Zgodzono się, że obecny wykaz będzie rozbudowany o mniej więcej 300-500 nazw. Członkowie Komisji zainteresowani przygotowaniem wykazu mają na kolejne posiedzenie zadeklarować się, jakie obszary chcieliby opracowywać, a także spróbować oszacować ilość nazw, jaka mogłaby z tych obszarów znaleźć się w wykazie.

Ad. 8. Omówiono, w jakim trybie i przez kogo będą realizowane poszczególne punkty planu pracy Komisji na 2015 rok, a także ustalono wstępną listę osób, które miałyby brać udział w przyszłorocznych spotkaniach i konferencjach nazewniczych.

Termin kolejnego posiedzenia Komisji ustalono wstępnie na luty 2015 roku.

Na tym posiedzenie zakończono.

Protokółował:
Wiceprzewodniczący Komisji
mgr Maciej Zych

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. Ewa Wolnicz-Pawłowska